

**TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETMENLERİNİN YAZMA
BECERİSİNE YÖNELİK ALGILARI***

**TURKISH LANGUAGE AND LITERATURE TEACHERS'
PERCEPTIONS FOR WRITING ABILITY**

*Salim PİLAV***

Özet:

Türkçe ve edebiyat derslerinde yazma beceri alanında öğrencilerin duygu, düşünce, istek, hayal, tasarısı ve izlenimleri ile bir konu hakkındaki görüşlerini dilin imkânlarından yararlanarak yazılı anlatım kurallarına uygun şekilde anlatmaları, yazmayı alışkanlığa dönüştürmeleri ve yeteneği olanların bu becerilerini geliştirmeleri amaçlanmaktadır. Yazma becerisi, hem ana dilinin öğretiminde hem de bir yabancı dilin öğrenilmesinde diğer becerilere göre daha geç ve daha güç kazanılan bir beceridir. Uzun bir süreç isteyen yazma becerisinin kazanılması ve istenen amaçlara ulaşılması, ancak çeşitli ve özendirici yazma uygulamalarıyla mümkün olabilir. Yazma becerisi, bir yandan bilgi, birikim ve dili etkili kullanmayı zorunlu kılarken diğer taraftan da okuma, dinleme ve konuşma gibi diğer beceri alanlarına yönelik etkinliklerle bütünleşip desteklenmeyi gerektirmektedir.

Bu çalışma, Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin dilin etkili kullanılmasının bir göstergesi olan yazma becerisine yönelik algılarını tespit etmek ve deneyimlerini ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır. Çalışmada araştırma metotlarından biri olan fenomenografi kullanılmıştır. Fenomenografi, çevremizdeki fenomenler hakkında insanların tecrübelerini ve algılarındaki farklılıkları ortaya çıkarmaya odaklanan ampirik bir araştırma desendir. Çalışmanın amacına dönük olarak Kırıkkale ilinde üç farklı liseden toplam 15 (on beş) Türk dili ve edebiyatı öğretmeninden veri alınmıştır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile yüz yüze toplanmıştır. Araştırma sonucunda görüşlerine başvuru alan öğretmenlerin yazma alanında karşılaştıkları güçlükler ve bunların çözümü için ürettikleri önerilere de değinilmiştir. Buna göre araştırmaya katılan Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin yazma becerisini geliştirilmesi için öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırmanın ve onları yazmaya özendirmenin çok önemli olduğunu, öğrencinin seviyesine inmenin yazmayı etkileyeceğini, ödüllendirmenin faydalı olacağını ve yarışmaların önemli olduğunu vurguladıkları görülmüştür. Yine öğretmenler, öğrencilerin ilgisini çekecek konularda yazı yazdırmanın gerekliliğine, teknolojiden yararlanmanın ve yazma alt yapısı oluşturmanın önemine işaret etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Yazma Becerisi, Yazma Etkinliği, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni, Ders Kitabı.

* Bu makale, 2-4 Kasım 2017 tarihleri arasında Malatya İnönü Üniversitesinde gerçekleştirilen “IX. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu”nda sunulan bildiriden üretilmiştir.

** Dr. Öğr. Üyesi, Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü – Kırıkkale spilav@kku.edu.tr

Abstract:

Turkish and literature in the field of writing skills in students' emotions, thoughts, desires, dreams, projects and the right to a standard of the language their opinions on a topic with making use of written expression in accordance with the rules, tell, write habits of skills with the ability to transform and enhancements. The ability to write both the master language learning a foreign language both in teaching other skills when compared to late and is a skill that gained more power. Seeking to gain the ability to write a long process and achieving the desired objectives, however, it might be possible to write applications varied and stimulating. The ability to write, on the one hand, information, knowledge and effective use mandatory language overriding the other hand reading, listening and speaking, as well as other fields of activity that blends in with the skill.

In this study, the use of Turkish language and Literature teacher is an indication of the language of effective writing skills to identify the perceptions and experiences in order to uncover. One of the research methods in the study of fenomenografi. Fenomenografi, experience of other phenomena around us about their differences and their perception of a study focusing on to uncover. The purpose of the study, in the province of Kirikkale facing three different high school a total of 15 (fifteen) were taken data from the Department of Turkish language and literature teacher. The data is semi-structured interview form gather face to face with. As a result of the reviews referenced research teachers interested in the field of writing difficulties and their solution they produce interested in suggestions for.

Key words: The Ability to Write, Write Activity, Turkish Language and Literature Teacher, Textbook.

GİRİŞ

Yazma, üst düzeyde düşünme aracı, düşünme üzerinde düşünme (Güneş, 2007, s. 161), düşünceleri ifade edebilmek için gerekli sembol ve işaretleri kurallara uygun kullanma ve okunaklı olarak düşünce üretebilmedir (Akyol, 2000, s. 146). Yazma, bilginin elde edilmesi ve bilginin ifade edilmesi ile ilgili süreçlerden oluşan bir beceridir. (Carter vd., 2002, s. 246). Yazmak, bilinçle bilinçaltının birleşip bütünleşmesine yardımcı olan bir tür ruhsal-sinirsel kas etkinliğidir. Yazmak, düşünceyi damıtır, berraklaştırır ve netleştirir (Covey, 2006, s. 153). Yazı yazmak zor, belli bir birikim ve bilgi isteyen bir uğraştır (Yalçın,1998, s. 149).

Yazma eğitimi, bir terim hâline gelmiş kompozisyon kelimesi ile genelleşmiştir. Bunun etkisiyle de (ilköğretimdeki) bütün yazma etkinlikleri bu başlık altında sürdürülmektedir (Ayyıldız ve Bozkurt, 2006, s. 50).

Yazma becerisinin gelişimi için yapılan etkinliklerle kişinin ifade yeteneği zenginleşirken aynı zamanda hayal kurma, fikirleri düzenleme ve ilişkilendirme gibi zihinsel becerileri de gelişir. Yazma bu yönüyle sadece

mekanik bir yönden ziyade zihinsel ve duyuşsal bir yön de içerir. Yazma becerisinin gelişmesi okuma, dinleme ve konuşma becerilerinde de olumlu bir gelişmeye sebep olacaktır. Bunun altında yatan neden, dilin anlama ve anlatma becerilerinin birbiri ile iç içe olmasıdır (Ayrancı ve Temizyürek, 2017, s. 705).

Hikâye, roman, şiir gibi türlerde ürün vermek, bireysel yetenek ve yaratıcılık gerektirse de öğrencilerin duyu, düşünce, hayal ve izlenimlerini doğru, açık, anlaşılır ve yazma kurallarına uygun şekilde anlatmaları, yazma tekniğine uygun bilgi ve beceriler kazandırılarak sağlanabilir. Bu düşünceden hareketle programda yazmayla ilgili olarak yazma kurallarını uygulama, planlı yazma, farklı türlerde metinler yazma, kendi yazdıklarını değerlendirme, kendini yazılı olarak ifade etme alışkanlığı kazanma, yazım ve noktalama kurallarını kavrama ve uygulama ile ilgili amaçlara yönelik kazanımlar yer almaktadır.

Yazma kazanımları, birbiriyle ilişkili birçok becerinin art arda kullanılmasıyla gerçekleşen bir süreç şeklinde tasarlanmıştır. Hazırlıktan başlayıp paylaşmaya/yayımlamaya uzanan süreç, birkaç haftayı bulabileceği gibi daha uzun zaman da alabilir. Önemli olan, öğrenciye *süreç temelli yazmanın* aşamalarıyla ilgili beceriler kazandırmaktır.

Yazı yazmak, duyu ve düşünceleri kelimelerle ifade etmektir. Düşünce bir akım, bir çağlayan, mimarisi değişen bir bulut gibidir. Onun titreyişlerine aldanmamak, uğultusuna kapılmamak ve onu kalemle parmaklarımızın arasında sımsıkı yakalayabilmek için yazma yeteneğimizi geliştirmek durumundayız (Pilav ve Ünal, 2012, s. 21).

Öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmek, onlara öğretici yazılar yazdırmanın yanında dış dünyayı algılamaları ve anlatımlarında kendi görüş, düşünce ve hayal güçlerini kullanmalarına da imkân tanımak gerekir. Dış dünyadan beş duyu yoluyla alınan izlenimler zihinde canlanır ve kâğıda dökülür. Duyular aracılığıyla dış dünyayı algılamak, ayrıntıların farkında olmak ve bu ayrıntıları zihinde canlandırmak öğrencilerin yazılı anlatımda özgünlüğe ulaşmalarını sağlar. Yazılı anlatımda özgünlüğe ulaşmada kişinin kendi görüş, düşünce ve hayal gücünü de işin içine katmasının önemi büyüktür (Aşlıoğlu, 1993, s. 146).

Üst düzey zihinsel becerileri gerektiren yazma becerisi, eğitim kurumlarında etkin bir şekilde kazandırılabilir. Dil becerileri içerisinde en geç ve en güç kazanılan bu beceride öğretmenin niteliği önemlidir. Dildeki öğrenmelerin hem pekiştirilmesi hem de geliştirilmesi anlamına da gelen yazma beceri alanında öğretmenin farklı öğrenme ortamları oluşturması, oldukça etkili yöntem ve teknik kullanması ve hepsinden öte yazmaya karşı öğrencilerinde olumlu bir tutum oluşturması gerekir. Bu anlamda çalışmamızda özellikle Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin yazma

becerisine yönelik algılarının ortaya konulması ve öğrencilere faydalı olma noktasında durumları değerlendirilecektir.

Yazılı anlatım becerisi, dinleme ve okumadan farklı olarak bir üretim becerisidir. Bu beceri sayesinde kişi düşünce ve duygularını doğru, etkili ve kalıcı bir şekilde anlatma imkânı bulur. Yazının konuşmadan önemli bir farkı, kalıcı olmasıdır. Yazma becerisi geliştikçe kişinin duygu ve fikirlerini anlatabilme, düşüncelerini ve duygularını düzenleyebilme yani beynini fonksiyonel olarak kullanabilme becerisi artar. Yazılı anlatım becerisi, bireye hayat boyu gereken önemli bir dil becerisidir ve ihmal edilmemelidir (Ayrancı ve Karahan, 2017, s. 1152).

1. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırma, Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin dilin etkili kullanılmasının bir göstergesi olan yazma becerisinin geliştirilmesine yönelik algılarını tespit etmek ve deneyimlerini ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır.

2. SINIRLILIKLAR

Bu çalışma, Kırıkkale il merkezinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı devlet okullarında görev yapan on beş (15) Türk dili ve edebiyatı öğretmenin görüşleriyle sınırlandırılmıştır.

3. YÖNTEM

Bu çalışmada nitel veri toplama yöntemlerinden yararlanılmıştır. Araştırmanın veri analizinde insanların deneyimlerini açığa çıkaran ve grup içerisindeki bireylerin olgulara verdikleri anlamları paylaşmaya odaklanan nitel araştırma desenlerinden fenomenografi kullanılmıştır. Fenomenografi, çevremizdeki fenomenler hakkında insanların deneyimlerini, algılarındaki farklılıkları açığa çıkarmaya odaklanan ampirik bir çalışmadır. Bu çalışmada öğretmenlerin yazma becerisinin gerçekleşmesinde karşılaştıkları sorunlar ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu yüzden çeşitli deneyimleri ve algılardaki farklılıkları ortaya çıkarmaya elverişli bir desen olan fenomenografi çalışmada tercih edilmiştir.

4. ÇALIŞMA GRUBU

Araştırmanın çalışma grubu, kolay erişilebilirlik ve araştırmaya katılma isteği dikkate alınarak Kırıkkale il merkezindeki farklı devlet okullarında görev yapan on beş (15) Türk dili ve edebiyatı öğretmeninden oluşmuştur.

5. VERİLERİN TOPLANMASI

Fenomenoğrafi araştırmalarında başlıca veri toplama aracı görüşmelerdir. Olgulara ilişkin yaşantıları ve anlamları ortaya çıkarmak için

görüşmenin araştırmacılara sunduğu etkileşim, esneklik ve sondalar yoluyla irdeleme özelliklerinin kullanılması gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 74). Çalışmada veri toplama aracı için on soruluk görüşme formu oluşturulmuştur. Görüşme formunun oluşturulma sürecinde Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı eğitimcisi iki öğretim üyesinden uzman görüşü alınmıştır. Alınan uzman görüşleri ve önerileri ile görüşme formu nihaî şekline ulaşmış ve çalışma grubu dışından bir Türk dili ve edebiyatı öğretmene uygulanarak test edilmiştir. Böylece araştırmanın kapsam geçerliliği de sağlanmaya çalışılmıştır. Görüşme formunda bulunan sorular aşağıda sıralanmıştır:

1) Yazma becerisinin geliştirilmesinde öğretmenlerin başlıca görevleri nelerdir?

2) Yazma etkinliklerini öğrencilerin isteyerek ve zevkle yaptıkları bir etkinliğe dönüştürmenin yolu sizce nedir?

3) Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim Programlarında öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmek için birtakım yöntem ve tekniklerden söz ediliyor. Bunların uygulanabilirliği hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

4) Okuma alışkanlığı ile yazma becerisi arasında bir bağ olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?

5) Öğrencilerin yazma becerisini geliştirmek ve onlara yazma alışkanlığı kazandırmak için okul ve okul dışında ne tür etkinliklere yer verilmelidir?

6) Yazma etkinliklerinde görsellerin kullanılmasının faydalı olacağını düşünüyor musunuz? Neden?

7) Ders kitaplarında verilen yazma etkinliklerinde seçilen türlerin öğrenciyi yazmaya teşvik etmede etkisi olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?

8) Ders kitaplarında yer alan yazma etkinliklerinin sınıfların seviyesine uygun olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?

9) Hikâye tamamlama gibi etkinliklerin deneme, fıkra ya da makale yazma gibi etkinliklere oranla tercih edilme sebebi sizce nedir?

10) “Yaratıcı Yazma” Yaratıcı Dil Dersleri”, Okuma Becerileri”, “Yazma ve Yazarlık Becerileri” gibi seçmeli derslerin yazma alışkanlığı kazandırmada faydalı olduğunu düşünüyor musunuz? Nedenini açıklayınız.

Araştırma kapsamında söz konusu çalışma grubunun görüşlerini almak için öğretmenlerden randevular alınmış, her bir öğretmenle yaklaşık 30 ila 60 dakikalık görüşmeler neticesinde veriler toplanmıştır.

6. VERİLERİN ANALİZİ

Bu çalışmanın verileri fenomenografi desenine uygun olarak elde edilmiştir. Araştırmanın verileri fenomenografi deseninin analiz sürecine uygun olarak samimiyet, yoğunlaşma, mukayese, gruplama, açıklama ve sınıflandırma süreçlerinden geçirilerek analiz edilmiştir. Güvenilir kayıtlar elde edildikten sonra toplanan veriler gruplandırılıp son metindeki anlam kategorileri analiz edilmiştir. Gruplamalardan sonra kategoriler arasında mukayeseler yapılmıştır.

Çalışmaya katılan on beş öğretmene birden on beşe kadar numara verilmiştir. Tablolarda bulunan kategorilerin ve örnek konuşma cümlelerinin yanında bulunan numaralar katılımcılara ait numaralardır (K1: Görüşleri alınan birinci öğretmen gibi.)

7. BULGULAR VE YORUM

Görüşme formunda bulunan sorulara katılımcıların verdikleri cevaplar doğrultusunda çalışmada aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Tablo 1: Yazma becerisini geliştirilmesinde öğretmenlerin başlıca görevleri nelerdir?

Kastedilen (Tema)	İfade Edilen
Okuma alışkanlığı kazandırma (K3, K6, K9, K15)	<ul style="list-style-type: none">• Yazmak için öncelikle çok okumak gerekir.• Günlük tutma alışkanlığı kazandırılmalı.• Şiirler yazdırılması, okutulması gerekir.• Yazmak, bilgi, tecrübe ve fikir ister.
Yazmaya Özendirmek (K1, K5, K8, K10, K13)	<ul style="list-style-type: none">• Yazabileceği konular seçmek ve yazdıklarını bir-iki cümleyle takdir etmek faydalı olacaktır.• Drama, müzik ile yazma eğitimi vermelidir.• Yazma güdüsünü oluşturmak gerekir.• Açık uçlu sorularla öğrencileri düşünmeye sevk etmeli.
Öğrenci seviyesine inmek (K7, K14)	<ul style="list-style-type: none">• Öğretmen, sınıf ortamını güvenilir ve samimi kılacak. Hâkim konumundan biraz vazgeçecek, öğrenci gibi düşünecek.• Öğrencilerin birer yazar olmadığını göz önünde bulundurmalıyız.
Ödüllendirme (K2, K4, K12)	<ul style="list-style-type: none">• Öğretmen, en iyi yazılar seçip ödüllendirebilir.• Görsellerden yola çıkarak yazı çalışması yaptırabilir.• Öğrencinin yazdığı yazıları kontrol etmek, onları ödüllendirmek gerekir.
Yarışmalar (K1, K5, K11)	<ul style="list-style-type: none">• Yarışmalara katılmaya teşvik edilmeli.• Münazaralar yapılmalı.

Tablo 1’de belirtildiği üzere “*Yazma becerisini geliştirilmesinde öğretmene düşen görevler nelerdir?*” Sorusuna öğretmenlerden dört tanesi okuma alışkanlığı kazandırmanın çok önemli olduğunu, öğretmenlerden beş tanesi öğrencileri yazmaya özendirmenin önemini, öğretmenlerden ikisi öğrencinin seviyesine inmenin yazmayı etkileyeceğini, öğretmenlerin üçü ödüllendirmenin faydalı olacağını, diğer üçü ise yarışmaların önemli olduğunu belirtmişlerdir. Buna göre, öğretmenlerin yazma becerisinin doğrudan okuma becerisiyle ilişkili olduğunu düşündüklerini ayrıca yazmada motivasyon sağlamanın ve güdülemenin öneminin farkında olduklarını söylemek mümkündür.

Tablo 2: Yazma etkinliklerini öğrencilerin isteyerek ve zevkle yaptıkları bir etkinliğe dönüştürmenin yolu sizce nedir?

Kastedilen (Tema)	İfade Edilen
Ödül verme (K3, K4, K10)	<ul style="list-style-type: none">• Ödüllendirme mutlaka yapılmalı• Günlük tutma ve anı yazma alışkanlığı kazandırılmalı, yazdıkları sınıfta okutularak paylaşılmalı• Yazarlar tanıtılıp yazmaya özendirilmeli ve ödülle teşvik edilmeli.
Yarışma (K2, K6)	<ul style="list-style-type: none">• Öğrencilerin ilgisini çekecek konulardan yarışma şekline dönüştürülebilir.
Görsellerle destekleme (K9)	<ul style="list-style-type: none">• Yazma öğelerinin görsellerle desteklenmesi gerekir.
Teknolojiden yararlanma (K6, K11)	<ul style="list-style-type: none">• Kısa film izletilmeli• Çocuklar, “Teknoloji Çağı Çocukları” oldukları için etkileşimli tahtadan yararlanılmalı
Yazmanın Önemi (K8, K13)	<ul style="list-style-type: none">• Öğrencilere yazmanın bir amaç değil; iletişimin temel unsurlarından biri olduğunu kavratmak önemlidir.• Yazmak, konuşmaktan daha yetkin bir kendini ifade yöntemidir.
Yazma alt yapısının oluşturulması (K7, K12)	<ul style="list-style-type: none">• Konuya hazırlık çalışmaları yaptırılmalı• Beyin fırtınası gibi tekniklere yer verilmeli.

Tablo 2’den anlaşılacağı üzere edebiyat dersini yürüten öğretmenlerden üçü “*Öğrenciler için yazma etkinliklerini isteyerek ve zevkle yapılan bir etkinliğe dönüştürmenin yolu sizce nedir?*” sorusuna cevap olarak ödüllendirmenin gerekli olduğunu belirtmiştir. İki katılımcı öğrencilerin ilgisini çekecek konulardan yarışma şekline dönüşeceğini, iki katılımcı teknolojiden yararlanmanın önemine, iki katılımcı yazmanın önemine, iki katılımcı da yazma alt yapısının oluşturulmasının önemine değinmiştir. Yazma becerisinin etkili bir şekilde kazandırılma sürecinde bütün eğitim amaçlarına ulaşmada olduğu gibi ödüllendirmenin bir nebze

olsun diğer unsurlardan öne çıkması anlamlıdır. Ödül, yapıları takdir etme, iltifat ve güzel sözlerle pekiştireç şeklinde olabileceği gibi maddi olarak sembolik değeri olan ama manevi açıdan kalıcılığa sahip bir hediye şeklinde de olabilir. Ayrıca yazma etkinliklerinde beğenilenleri *haftanın*, *ayın yazısı* şeklinde, varsa sınıf veya okul gazete yahut panolarında, yerel basın yayın organlarında veya bu amaca uygun oluşturulan bir internet sayfasında yayımlatma da oldukça önemli bir ödül olarak görülecektir.

Tablo 3: Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim Programlarında öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmek için birtakım yöntem ve tekniklerden söz ediliyor. Bunların uygulanabilirliği hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Kastedilen (Tema)	İfade Edilen
Uygulanabilirliği düşük (K2, K5, K6, K8, K9, K11, K14)	<ul style="list-style-type: none">• Yöntemler etkili ancak çocuklar isteksiz• Okullarımızın öğrenci sayısı ve niteliği aynı değil• Öğrenciler yazmayı hiç sevmiyor. O yüzden ne tür yöntem ve teknik kullanırsan kullan yazmak istemiyorlar.• Yazım ve noktalama hatalarına yoğunlaşıldığı için öğrencileri yazmaktan soğutmaktadır.
Uygulanabilirliği uygun (K1, K3, K5, K13)	<ul style="list-style-type: none">• Çoğu uygulanabilir niteliktedir.• Uygulayabilen öğretmen yetiştirdiğimiz sürece uygulanabilir.• Serbest yazma çalışmaları ile başlanabilir.
Yeniden düzenleme (K7, K8, K10, K12)	<ul style="list-style-type: none">• Metinlerin ve yazma etkinliklerinin yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.• Klâsik yapının dışına çıkmak lazım. Nabza göre şerbet verilmesinden yanayım.• Öğretmenin yaratıcılığı, yeteneği bu noktada devreye girmektedir.• Geçerliği test edilmeli.

Tablo 3'ten anlaşılacağı üzere öğretmenlerden yedisi "*Türk dili ve edebiyatı öğretim programlarında öğrencilerin yazma ve becerilerini geliştirmek için birtakım yöntem ve tekniklerden söz ediliyor. Bunların uygulanabilirliği hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?*" sorusuna yöntemlerin etkili olduğundan fakat öğrencilerin yazmayı hiç sevmedikleri için uygulanabilirliğinin düşüklüğünden söz etmişlerdir. Öğretmenlerden dördü ise uygulanabilirliğinin bulunduğu, diğer dördünün ise metinlerin ve yazma etkinliklerinin yeniden düzenlemeye gidilmesinin öneminden söz etmişlerdir. Bu sonuç öğretmenlerin çoğunluğunun ilgili dersin öğretim programındaki yöntem ve teknikleri yeterli bulduğunu göstermektedir. Ancak öğrenci motivasyonunun düşük olmasından dolayı bu yöntem ve

tekniklerin uygulanabilirliğinin düşük olduğunu vurguladıkları da görülmektedir.

Tablo 4: Öğrencilerin okuma alışkanlıkları ile yazma becerileri arasında bir bağ olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?

Kastedilen (Tema)	İfade Edilen
Bağ vardır. (K1,K3,K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10,K11,K12,K13,K14)	<ul style="list-style-type: none"> • Çok okumadan etkili yazılar yazılmaz. Okuyanların kelime hazinesi geliştiği için anlatılmak istenen daha etkili anlatılır. • Öğrencinin hayal dünyasını geliştirir. • Birikim arttıkça kişi, kendiliğinden yazma ihtiyacı duyar. • Kelime hazinesini zenginleştirmenin en temel yolu okumaktır. • Okuma ve yazma birbirini tamamlar.
Bağ yoktur. (K2)	<ul style="list-style-type: none"> • Okumayı sevdikleri hâlde yazmayı sevmeyen ya da yazamayan çocuk çok fazla.

Tablo 4'ten anlaşılacağı üzere on dört öğretmen “Öğrencilerin okuma alışkanlıkları ile yazma becerileri arasında bir bağ olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?” sorusuna ikisi arasında bir bağ olduğunu; çünkü okumayla yazmanın birbirini tamamladığını, çok okumadan iyi yazılar yazılamayacağını söylemişlerdir. Bir öğretmen ise okuduğu hâlde yazamayan çocukların da olduğunu belirtmiştir. Görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin biri hariç tamamı okuma-yazma ilişkisine dikkat çekmişlerdir. Okuma alışkanlığına sahip olmanın yazma becerisinde de öğrenciyi başarıya götüreceği gerçeğinin altı çizilmiştir.

Tablo 5: Öğrencilerin yazma becerisini geliştirmek ve onlara yazma alışkanlığı kazandırmak için okul ve okul dışında ne tür etkinliklere yer verilmelidir?

Kastedilen (Tema)	İfade Edilen
Yarışmalar, ödüllendirmeler (K1, K2, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K11, K13, K15)	<ul style="list-style-type: none"> • Yarışmalar yapılmalı ve mutlaka cazip ödüller verilmeli. • “Hayallerim Kanatlandı” gibi hikâye yarışmaları düzenlenebilir.
Program Düzenlenmesi (K3)	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrencileri harekete geçirecek, eğlenceli konular ele alınarak bir program düzenlenmeli.”
Model olmak (K7)	<ul style="list-style-type: none"> • Toplumun düşünce yapısının düzeltilmesi gerekir. • Rol model olmak lâzım.
Yazar daveti (K12)	<ul style="list-style-type: none"> • Tanınmış yazarlar davet edilerek onlarla ilgili etkinlikler düzenlenebilir.

	<ul style="list-style-type: none">• Onların yazma tutkuları, hayat yolculukları tanıtılabilir.
Okul gazetesi (K10)	<ul style="list-style-type: none">• Okul gazetesi veya dergisi oluşturulmalı, öğrencilerin buraya yazı yazmaları teşvik edilmeli.
Küçük adımlar ilkesi (K14)	<ul style="list-style-type: none">• Yazma becerisini geliştirip doğru yazma alışkanlığı kazandırmak için tam bir eser beklemek yerine öncelikle kelime, cümle ve paragraf düzeyinde yazma yapılmalı.

Tablo 5'te görüldüğü gibi öğretmenlerden on biri *öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmek ve onlara yazma alışkanlığı kazandırmak için okul ve okul dışında ne tür etkinliklere yer verilmelidir* sorusuna cazip ödüllerin yazmayı teşvik etmede önemli olduğunu, bir tanesi program düzenlemenin önemli olduğunu, bir tanesi rol model olmanın önemini, bir tanesi ise yazar davetinin önemini, bir tanesi okul gazetesi çıkarmanın gerekliliğini, biri ise öğretimde küçük adımlar ilkesinin gereğinin yerine getirilmesini vurgulamıştır. Buna göre bu araştırma kapsamında bazı sorulara verilen cevaplarda da yer aldığı gibi yazma becerisi geliştirmede ödülün yine belirgin bir şekilde ön planda olduğu görülmektedir.

Tablo 6: Yazma etkinliklerinde görsellerin kullanılmasının faydalı olacağını düşünüyor musunuz? Neden?

Kastedilen (Tema)	İfade Edilen
Faydalıdır. (K1, K3, K4, K6, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K13, 14, K15)	<ul style="list-style-type: none">• Hayal etmeyi kolaylaştırır.• Yazmak için hayal etmek gerekir.• Kısa filmler izletilebilir.• Kalemin dile gelmesi için motive edici bir şeyler olmalı.• Her öğrenci görselleri farklı yorumlar.• Öğrenme hızını artırır.• Soyut düşünme yetisini geliştirir.• Görseller yorumlama becerisini geliştirir• Göz, insanın dış dünyaya açılan bir kapısı olduğu için faydalıdır. Daha çok ve daha anlamlı düşünmeye vesile olur.• Duyguları harekete geçirir.• Bir karikatürü açıklamalarını istemek daha yaratıcı yazıların ortaya çıkmasını zemin hazırlar.
Faydalı değildir. (K2, K5)	<ul style="list-style-type: none">• Çok fazla görsel ya da materyal imkânı sağlayan bir ders değil.

Tablo 6'dan anlaşılacağı üzere on üç öğretmen "*Yazma etkinliklerinde görsellerin kullanılmasının faydalı olacağını düşünüyor musunuz? Neden?*" sorusuna faydalı olacağını; çünkü görsellerin yorumlama yeteneğini geliştirmede önemli olduğunu belirtirken iki öğretmen yazma derslerinin

görselleri kullanarak beceri geliştirmeye imkân tanıyan bir ders olmadığını vurgulamıştır. Bilindiği gibi görseller, duylara hitap etmesi bakımından önemli uyarıcılardır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğu duylardan hareketle yazmanın öğrenciyi motive edeceği ve ona yazma alışkanlığı kazandıracağı gerçeğine işaret etmiştir.

Tablo 7: Ders kitaplarında verilen yazma etkinliklerinde seçilen türlerin öğrenciyi yazmaya teşvik etmede etkisi olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?

Kastedilen (Tema)	İfade Edilen
Seviyeye uygunluk (K3, K5, K7, K9, K13)	<ul style="list-style-type: none">• Türlerin seviyeye uygun olması yazma isteğini artırır. Hikâye ve anı yazmaya istekleri oldukça fazla.• Öykü, fıkra ve şiir gibi yazı çalışmalarına ağırlık verilmeli. Kolaydan gidilmeli.• Makale yazmalarını beklemek seviyelerine uygun değil.
Türün özelliklerini kavrama (K1, K10, K12, K15)	<ul style="list-style-type: none">• Öğrenciler metin türlerinin özelliklerini kavrayamıyor.• Yazamadıkça yazmaktan uzaklaşıyor.• Makale, deneme ve sohbet gibi türlere ön yargı ile yaklaşıyorlar.• Tür kavratılmadığı için yazmaya yönelmekte başarılı olamıyoruz.
İlgi çekicilik (K2, K4, K6, K8, K11, K14)	<ul style="list-style-type: none">• “Betimleme” tekniğini işledikten sonra her öğrencinin bir arkadaşının betimlemesini yaptırmak ilgi çekici oluyor.• Öğretmen, türleri öğrenciyeye öyle sunmalı ki öğrenci o türü zevkle öğrensin.• Dikkat çekici konular öğrenciyi olumlu etkiliyor.

Tablo 7’de belirtildiği üzere “*Ders kitaplarında verilen yazma etkinliklerinde seçilen türlerin öğrenciyi yazmaya yönelmede etkisi olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?*” sorusuna beş öğretmen öğrencinin seviyesine uygunluğun başarıyı artırdığını, kolaydan zora gidilmesinin önemli olduğunu belirtmiştir. Dört öğretmen ise türün özelliklerini doğru kavratırsak sorunu çözebileceğimizi, altı öğretmen ise ilgi çekiciliğin önemli olduğuna değinmiştir. Burada etkinliklerde ilgi çekiciliğin yazmaya yönelik olumlu bir tutum geliştireceği hususu dikkat çekmektedir.

Tablo 8: Ders kitaplarında yer alan yazma etkinliklerinin sınıfların seviyesine uygun olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?

Kastedilen (Tema)	İfade Edilen
Seviyeye uygun değil. (K3, K4, K5, K6, K8, K9, K13, K15)	<ul style="list-style-type: none">• Konular seçmeli ve esnek değil. Öğrenci seviyesinin üzerindedir. Bu nedenle öğrenciler yazmaktan uzaklaşıyor.• Öğrenciler otobiyografi yazamazken deneme ve makale yazmaları bekleniyor. Etkinlikler oldukça yetersiz ve kalitesiz.• Düşünce yazılarına yönelik etkinlikler öğrenciyi zorluyor.
Seviyeye uygun. (K1, K2, K7, K10, K11, K13)	<ul style="list-style-type: none">• Uygulanmasında bir sıkıntı yok. Öğrenci seviyesine uygun etkinlikler.
Kararsızlar (K14)	<ul style="list-style-type: none">• Etkinlikler metinden metine farklılık gösteriyor. İyi olanlar da var, faydasız etkinlikler de var.

Tablo 8’de verildiği üzere öğretmenlerden sekizi “*Ders kitaplarında yer alan yazma etkinliklerinin sınıfların seviyesine uygun olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?*” sorusuna etkinliklerin seviyeye uygun olmadıklarını, altı öğretmen etkinliklerin seviyeye uygun olduklarını, bir öğretmen ise kararsız kaldığını belirtmiştir. Seviyeye uygun olmadığını belirten öğretmenler düşünce yazılarına yönelik etkinliklerin öğrenciyi zorladığını ve çoğu etkinliğin kalitesiz ve yetersiz olduğunu gözlemlediklerini belirtmişlerdir. Bu sonuçtan da anlaşılacağı üzere ders kitaplarındaki etkinlikleri öğrenci seviyesine uygun bulmayan öğretmen sayısı araştırmaya katılanların yarısından fazlasını oluşturmaktadır. Bu öğretmenler gerekçe olarak da etkinliklerin nitelikten yoksun ve yetersiz olduğunu vurgulamakla birlikte özellikle düşünce yazılarıyla ilgili olanların öğrencileri zorladığını da vurgulamışlardır.

Tablo 9: Hikâye tamamlama gibi etkinliklerin deneme, fıkra ya da makale yazma gibi etkinliklere oranla tercih edilme sebebi sizce nedir?

Kastedilen (Tema)	İfade Edilen
Hikâyeye ilgi (K2, K3, K3, K6, K7, K10, K11, K12, K13, K14)	<ul style="list-style-type: none">• Olay yazıları öğrencinin yaratıcılığı geliştirir. Yanlış anlama ve anlatma kaygısı yoktur.• Hikâye kitaplarını seven öğrenciler hikâyeye yazmayı seviyorlar.• Fikir yazıları sıkıcı geliyor.• Öğrenciler çok hazırcı. Düşünmek ve yazmak yeni nesil öğrencilere göre değil.

Kolaylık (K1, K4, K6, K7, K9, K13)	<ul style="list-style-type: none"> • Hikâye yazmak daha kolay geliyor. Çocuklar yaşadığı çevreyi daha kolay anlatıyor. • Düşünce yazısını en fazla bir paragraf yazabiliyorlar.
İsteklendirme. (K5)	<ul style="list-style-type: none"> • Öğretmenin devreye girmesi gerekir. • Öğrencilere beyin fırtınası yaptırıp tahtaya sözcükler yazmalı. Öğrenciler istekli hale getirilmeli.

Tablo 9 ‘da görüldüğü gibi “*Hikâye tamamlama gibi etkinliklerin deneme, fıkra ya da makale yazma gibi etkinliklere oranla tercih edilme sebebi sizce nedir?*” sorusuna on öğretmen hikâyeye ilginin hikâyeye yazma isteğini etkilediğini belirtmiştir. Dört öğretmen ise hikâyeye yazmanın kolay olduğunu, öğrencilerin düşünce yazısını yazmakta zorlandıklarını söylemiştir. İki öğretmen ise öğrencileri yazmaya istekli hâle getirmek gerektiğini söylemiştir. Öğrenciler için fikir yazılarını yazmak sıkıcı geldiğinden öğrencilerin yazmaya sıcak bakmadıklarını ifade etmişlerdir. Yazma becerisinin geliştirilmesinde olaya dayalı anlatımın esas olduğu türlere yönelik ilginin fazla olması bu türlerin anlatım özelliğinden dolayı heyecan unsurunu barındırmasından kaynaklanmaktadır. Duygu ve olayların anlatılması her zaman fikirlerin anlatılması ve anlaşılmasından daha kolay gelecektir.

Tablo 10: “Yaratıcı Yazma” Yaratıcı Dil Dersleri”, Okuma Becerileri”, “Yazma ve Yazarlık Becerileri” gibi seçmeli derslerin yazma alışkanlığı kazandırmada faydalı olduğunu düşünüyor musunuz? Nedenini açıklayınız.

Kastedilen (Tema)	İfade Edilen
Faydalıdır. (K2, K3, K5, K6, K7, K9, K10, K12, K14)	<ul style="list-style-type: none"> • Etkili ve verimli bir program dâhilinde olursa faydalı olacaktır. • Ders kitabı mutlaka olmalıdır. • Hazırlanmış etkinlikler olmalıdır. • Öğrenci sayıları ideal olursa ve geçiştirme yapılmazsa bu dersler faydalı olacaktır.
Faydalı değildir. (K1, K4, K9, K11, K13, K15)	<ul style="list-style-type: none"> • Öğretim programının olmaması dersin verimini azaltmaktadır. • Geri bildirim ve ölçme değerlendirme etkin yapılmalıdır. • İsteklendirme olmadan zorunluluk çerçevesinde yapılırsa zararı olur. • Bu dersler için geliştirilmiş öğretim materyali olmalı. • Dersler amacına uygun işlenmiyor. • Çevre şartları ve okulların fizikî imkânları dersin verimini düşürüyor.

Tablo 10'da belirtildiği gibi dokuz öğretmen “*Yaratıcı Yazma*” *Yaratıcı Dil Dersleri*”, *Okuma Becerileri*”, “*Yazma ve Yazarlık Becerileri*” gibi seçmeli derslerin yazma alışkanlığı kazandırmada faydalı olduğunu düşünüyor musunuz? Nedenini açıklayınız. Sorusuna bu derslerin faydalı olduğunu, diğerleri ise ders kitabının olmaması ve çocukların isteksiz olmaları nedeniyle dersin faydasız olduğunu iddia etmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunun bugün itibarıyla programlarda müstakil bir ders olarak yer alamayan “*Yaratıcı Yazma*” *Yaratıcı Dil Dersleri*”, *Okuma Becerileri*”, “*Yazma ve Yazarlık Becerileri*” gibi derslerin konulması halinde yazma alışkanlığı kazanmada ve yazma becerilerini geliştirmede faydalı olacağını ifade etmeleri anlamlıdır. Zira dersin adı dahi doğrudan içeriğine hitap etmesi bakımından hem dersin sınırlarını ve amacını tayin edecek hem de motivasyonu sağlayarak yazmaya yönelik farkındalık oluşturacaktır.

8. SONUÇ

Bu araştırmada elde edilen bulgular ışığında, Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin yazma becerisinin geliştirilmesi için öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırmalarının ve onları yazmaya özendirmelerinin çok önemli olduğunu, öğrencinin seviyesine inmenin yazmayı etkileyeceğini, ödüllendirmenin öğrencilerin yazma becerisinin gelişiminde faydalı olacağını ve yarışmaların bu konuda önemli olduğunu vurguladıkları görülmüştür. Yine öğretmenler, öğrencilerin ilgisini çekecek konularda yazı yazdırmanın gerekliliğine, teknolojiden yararlanmanın ve yazma alt yapısı oluşturmanın önemine değinmişlerdir. Keklik(2016)'in de vurguladığı gibi programa göre öğretmen, yazma öğretimini planlayan, öğrencilere farklı yöntemlerle yazma çalışması yaptırarak onların becerisini geliştiren ve bu becerinin niteliğinin ne durumda olduğunu değerlendiren kişidir. Dolayısıyla bu becerinin geliştirilmesinde öğretmen anahtar rol üstlenmektedir.

Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin çoğunluğu söz konusu dersin öğretim programındaki yazma becerisine yönelik etkinlikleri faydalı ve verimli bulmakla birlikte öğrencilerin motivasyon eksikliğinden ve yazmayı sevmemelerinden dolayı bu etkinliklerin uygulanabilirliğinin düşük olduğunu ifade etmişlerdir. Bazı öğretmenler bu etkinlikleri uygulanabilir nitelikte değerlendirirken öğretmenlerin büyük bir kısmı ise ders kitabındaki metinlerin ve etkinliklerin yeniden düzenlenmesinin gereğine ve önemine işaret etmişlerdir. Bu konuda bir öğretmen de kararsız kalmıştır. Güney (2016)'in araştırmasında da öğretmenlerin öğrenci çalışma ve öğretmen kılavuz kitaplarındaki açıklamalar konusunda ortak bir görüşe sahip olmadıkları vurgulanmıştır.

Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu okuma alışkanlığı ile yazma becerisi arasında doğrudan bir bağın olduğunu belirtmiş ve çok okumadan etkili yazma becerisine sahip olunamayacağını vurgulamışlardır. Bir

öğretmen ise okuduğu hâlde yazamayan öğrencilerin de bulunduğunu ifade etmiştir.

Görüşleri alınan öğretmenlerin kayda değer bir bölümü, öğrencilerin yazma becerisini geliştirmek ve onlara yazma alışkanlığı kazandırmak için okul ve okul dışında yapılması gerekenlerle ilgili olarak öğrencilere cazip ödüllerin verilmesi hususunu önemle vurgulamışlardır. Yine bazıları bunun için programlar düzenlemenin, öğretmenin kendisinin rol model olmasının, yazar davetlerinin, okul gazetesi çıkarmanın önemine ve gereğine işaret etmişlerdir.

Öğretmenlerin çok büyük bir bölümü, yazma etkinliklerinde görselleri kullanmanın yorumlama yeteneğine katkısından dolayı çok faydalı olacağını belirtirken çok az bir kesimi yazma derslerinin görsel kullanmaya imkân tanıyan bir ders olmadığını vurgulamıştır. Dolayısıyla yazma etkinliklerinde görsellerin kullanılmayacağını ifade etmişlerdir.

Araştırma kapsamında görüşlerine başvuru Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin bir kısmı ders kitaplarına yazma etkinlikleri için alınan türlerin öğrenci seviyesine uygun olması halinde onları yazmaya teşvik ettiğini belirtirken bir kısmı tür seçiminde kolaydan zora doğru bir seyir takip etmenin faydalı olacağını vurgulamıştır. Bazı öğretmenlerse türün özelliklerinin doğru kavratılması durumunda yazmaya karşı ilgisizlik sorununu çözebileceklerini ifade etmişlerdir. Bir kısım öğretmen ise tür tespitinde ilgi çekiciliğin önemine işaret etmiştir. Göçer (2016)'in belirttiği gibi süreçte öğrenci aktivasyonunun sağlanmasında öğretmenlerin rolü önemlidir. Öğrencileri duyuşsal ve zihinsel olarak derse hazırlamak, öğrenen özerkliği ile öğrenci katılımını yüksek tutmak, öğrenci kazanımları açısından oldukça önem arz eder.

Görüşleri alınan Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin yaklaşık yarısı ders kitaplarındaki etkinliklerin, özellikle düşünce yazıları bağlamındaki öğrenci seviyesine uygun olmadığını belirtmiştir. Ayrıca bu öğretmenler söz konusu etkinliklerin kalitesiz ve yetersiz olduğunu da ifade etmişlerdir. Diğer yarısı ise etkinliklerin seviyeye uygun olduğunu bildirmişlerdir.

Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin önemli bir kısmı, hikâyeye ilginin hikâyeye yazma isteğini etkilediğini belirtirken bir kısmı da hikâyeye yazmanın kolaylığından dolayı tercih edildiğini ifade etmiştir. Bazı öğretmenler de öğrenciler için fikir yazılarını yazmanın onlara sıkıcı gelmesinden dolayı öğrencilerin yazmaya sıcak bakmadıklarını vurgulamışlardır. Araştırma kapsamında görüşleri alınan öğretmenlerin yaklaşık üçte ikisi “yaratıcı yazma” “yaratıcı dil dersleri”, okuma becerileri”, “yazma ve yazarlık becerileri” gibi seçmeli derslerin yazma alışkanlığı kazandırmada faydalı olduğunu ifade ederken diğerleri ders kitabının

olmaması ve çocukların isteksiz olmaları nedeniyle bu derslerin faydasız olduğunu iddia etmişlerdir. Bu konuda Güney(2016)'in çalışması da öğretmenlerin en çok zorlandıkları teknik olarak yaratıcı yazma olduğunu ortaya çıkarması bakımından dikkate değerdir.

9. ÖNERİLER

Bu çalışmada Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin yazma becerisiyle ilgili görüşleri incelenmiş ve katılımcılarla yapılan görüşmelerde onların öğrencilere dil becerilerini kazandırma sürecinde karşılaştıkları problemler ve bunları çözüm yolları belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre şu öneriler getirilebilir:

1. Öğretimde küçük adımlar ilkesinin bir gereği olarak öğrencilere yazma becerisi kazandırılırken önce cümle, sonra paragraf ve daha sonra da metin düzeyinde yazma çalışmaları yaptırılmalıdır.

2. Öğrenciler için hazırlanacak olan ders ve yardımcı kitaplarda yazmaya yönelik etkinliklerin oldukça ilgi çekici ve seviyeye uygun olmasına dikkat edilmelidir.

3. Yazma etkinliklerinde öğretmenlerin her şeyden önce kendilerinin rol model olması gerekir. Yeri geldiğinde öğrencilerle birlikte yazma sürecine katılarak kendi yazdıkları metinleri de öğrencileri teşvik etmek için sınıf ortamında onlarla paylaşmalıdır.

4. Yazma konusu belirlemede öğrenciler serbest bırakılmalı, en azından çok sayıda konu içerisinden onların tercih yapması sağlanmalı ve hikâye gibi kolay yazı türlerinden başlayarak yazma çalışmaları yaptırılmalıdır.

5. Okullara imkânlar ölçüsünde şair ve yazarlar davet edilmeli, öğrencilerin onların yazma serüvenlerini dikkatle dinlemeleri sağlanmalıdır. En azından ünlü şair ve yazarların “nasıl yazar ya da şair” oldukları sorusunun peşine düşerek onlardan ilham almaları yoluna gidilmelidir.

6. Yazmaya teşvik edici yarışmalar düzenlenmeli, ödül sistemi etkin bir şekilde işletilmeli ve özellikle öğrenci için en büyük ödülün onların yazdığı kayda değer yazıları okul veya sınıf duvar gazetelerinde yayımlamak olduğu gerçeği unutulmamalıdır.

7. Farklı yazma yöntem ve tekniklerinden mümkün olduğunca yararlanılmalı ve yazma etkinliklerini eğlenceli ve zevkli hâle getirmek için farklı eğitim ortamları oluşturulmalıdır.

8. Öğrencilere ancak yazıya geçirilmiş düşüncelerin değeri olduğu gerçeği hatırlatılmalı ve bu sayede yazmanın bir ihtiyaç ve gereklilik olduğu hissettirilmelidir.

KAYNAKLAR

- Akyol, H. (2000). Yazı Öğretimi. *Millî Eğitim*, 146, S. 37-48.
- Aşılıoğlu, B. (1993). *Okullarda Türkçe Öğretimi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Ayrancı, B. B. (2013). *İlköğretim Öğrencilerinin Yazma Becerisinin Geliştirilmesinde Çağrışım Tekniğinin Kullanımı*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bağcı Ayrancı, B. ve Karahan, L. (2017). Çağrışım Tekniğinin Yazma Becerisinin Geliştirilmesine Katkısı: Ölçek Geliştirme ve Etkinlik Oluşturma Çalışması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 6 (2), 1148-1177.
- Ayrancı, B. B. ve Temizyürek, F. (2017). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Serbest Yazma Tutumlarına Dair Ölçek Geliştirme. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5 (4), 704-716.
- Ayyıldız, M. ve Bozkurt, Ü. (2006). Edebiyat ve Kompozisyon Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4 (1), 45-52.
- Carter, C.; B_Shop, J., & Krav_Ts, L. (2002). *Key To Effective Learning*. (3rd Ed.). New Jersey: Printice Hall.
- Covey, Stephen, R. (2006). *Etkili İnsanların Yedi Alışkanlığı* (29. Basım). (O. Nayır, F. Nayır ve D. Tekin, Çev.). İstanbul: Varlık Yayınları.
- Demir, T. (2013). İlköğretim Öğrencilerinin Yaratıcı Yazma Becerileri İle Yazma Özyeterlik Algısı İlişkisi Üzerine Bir Çalışma, *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2 (1), 84-114.
- Göçer, A. (2010) Türkçe Öğretiminde Yazma Eğitimi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3 (12).
- Göçer, A. (2010) Yazma Eğitimi Dersinin Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yazmaya Karşı Tutumlarına Etkisi. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 13 (2), 343-352
- Güneş, F.(2007). *Türkçe Öğretimi Ve Zihinsel Yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Güney, N. (2016). Öğretmenlerin Yazma Eğitimine Yönelik Düşünceleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5 (2), 970-985.
- Keklik, S. (2016). Yazma Eğitimiyle İlgili İki Ders Önerisi: Düşünceye Dayalı Metin Yazma ve Kurmaca Metin Yazma Dersi. *Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Dergisi (IJTET)*, 1 (1), 86-109.
- Pilav, S. ve Ünalın, Ş.(2012) *Eğitim Fakülteleri İçin Yazılı ve Sözlü Anlatım*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Ttkb.Meb.Gov.Tr/Program2.Aspix
- Yalçın, A.(2006). *Türkçe Öğretim Yöntemleri: Yeni Yaklaşımlar*. Ankara: Akçağ Yayınevi
- Yalçın, S. Dilek (1998). Yazma Eğitiminde Yeni Bir Araştırma Alanı: Yaratıcı Yazarlık. *Türkçenin Öğretimi ve Eğitimi Sempozyum Bildiriler* içinde (s. 145-152). AÜ Tömer Gaziantep Şubesi Yayını.
- Yıldırım, A. ve Simsek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.